

Szerkesztőségi iroda:

Nagybecskerek,

Zapolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zapolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felbő szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Nagybecskerek, 1904.

XXXIII. évfolyam. 115. szám.

Előfizetési árak:
Évesre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12 „
Negyedévre ———— 6 „
Egy hónapra ———— 2 „
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknak.

Megjelenik

vasár- és ünneppok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Péntek, május 20.

A Nemzeti Szalon megnyitásához.

Nagybecskerek, május 20.

A Nemzeti Szalon művészeti egyesület, mely célul tűzte ki, hogy a magyar képzőművészetet a vidéken is népszerűsítse, másrészt a magyar képzőművészeknek piacot teremtsen, kulturális missiója teljesítésében Nagybecskerek városába ért.

A főváros művészköréit eme kétszeresen érdeklő művészeti akció erkölcsi sikere immár teljesen biztosítva van. A Nemzeti Szalon első hívó szavára a társadalom minden számottevő faktora vetélkedve állott a lobogó mellé, mely bizalmat gerjesztően hirdeti a művészet jól megérdemelt diadalát.

Ha nem akarok e helyen neveket megemlíteni, teszem ezt azért, mert immár bizonyos, hogy Nagybecskerek városának közönsége s annak minden egyes polgára részt kér a nemes vetélkedésben, melynek célja és eredménye a magyar kultúra felvirágoztatása.

Midőn a Nemzeti Szalon évekként kezdte meg a vidéki akcióját; személt tartva azt az elvet, hogy a művészet decentralizálni kell és a műpártolásra alkalmasnak kell adni a vidék intelligens lakosságának is, sok-sok nehézséggel és akadályllyal kellett megküzdenünk! A közönség okulva a vándorakciók nem megbízható volta fölött, bizalmatlanul fogadta az első uttörőket és a legkevesebb, amivel hozzájárult a sikerhez, az a példátlan közöny volt. Azonban a nemzeti géniusz nem hagyta el apostolait. Néhány jó magyar város megnyitotta kapuit a műalkotások előtt és befogadta szerető szívébe a művészeket. Ha visszagondolok, minő lelkesedéssel fogadott bennünket Arad is minő siker járt akciónk nyomában Szegeden? Ésha elgondolom hogy Kassán, Szombathelyen, Pécsen, Fiumében, Sopronban, Miskolcon, Újvidé-

ken és Szabadkán akciónk milyen nem várt eredményre járt, készek vagyunk elfeledni az első évek nehéz, gondteli munkáját.

Egyik város követte a másik jó példáját és rövid idő lefolyása alatt egész kolóniát teremtetünk magunknak olyan városoktól, melyek alig várták, hogy újabb és újabb kiállításokat rendezzünk náluk. Így elmentünk három ízben Aradra, Szegedre és Temesvárra, két ízben voltunk Pécsen és Miskolcon és ha eleget akarunk ez idő szerint tenni a vidék megtisztelő meghívásainak, akkor a művészeti termelést még jobban kellene fokozni.

A Nemzeti Szalon azonban belátta, hogy olyan városokban is zászlót kell bontania, a hol még egyesületünk nem volt és a hol a művészetek propagálása elsőrangú kulturális érdek. Így jött a Nemzeti Szalon Nagybecskerek városának vendégszerető falai közé.

Már most engedje meg ennek a derék vendégszerető városnak közönsége, hogy néhány szóval felhívjam itt a figyelmét egyenemly dolgra.

A legelőb helyen, de még a fővárosban is általánosok a magyar művészet, ipar és kereskedelem pártolása körül használt jelszavak. Felhasználunk minden alkalmat arra, hogy nyíltan és hangosan hirdessük, hogy csak a magyar munkát pártoljuk, csak a magyar művészet, ipar és kereskedelem ambícióját fejlesztjük, titeben pedig az ellenkezőjét szolgáljuk.

Ha végig sétálunk a fővárosi szalonokban, ha betekintünk a jobbik osztály lakásaiba, mindenütt idegen munka, idegen ipar alkotásai és ha arról is lehet szó, idegen kultúra hajtásai ötlenek szemünkbe. A díszítések, függönyök, szőnyegek külföldiek, a butorok pedig egészen természetesen idegenek munkái, legelőbbször persze német ipari termékek — és ha

vannak képek is a falakon, azok selejtes külföldi metszetek, még jó ha nem rossz, értéktelen olaj vagy színynyomatok.

Pedig ha nemcsak művészeti vagy szépművészeti szempontból tekintjük ezeket az importált dolgokat, hanem megnézzük a finánciális adatokat s, igen hamar fogunk arra a nézetre jutni, hogy kivétel nélkül minden drágább, ami külföldi és — tisztelet a kivételeknek — minden rosszabb és selejtebb, mint hazai művészetünk vagy iparunk termékei.

Pedig milyen óriásiit haladna e téren egy a művészet, mint a műipar, ha csak egy kis, csekély jelét tapasztalná a magyarság jóindulatának. Ha minden család évenként csak azokat a szerény garasokat áldozná magyar műtermékekre, amelyeket külföldi nyaralása vagy fürdőzése alatt apó, selejtes ajándékokra vagy emléktárgyakra fordít. Pedig csak kérdezzük meg magunkat, hogy milyen nyűg és alkalmatlan teher ez. Sok száz koronába kerül és rendesen kellemetlen félreértések szülője, vagy magunk jövőnk ismét a kénytelen-kelletlen revansirozás obliójába.

Ha minden jó magyar család fölvevén büdzséjébe évenként egy bizonyos összeget, például csak 100 koronát és azt a magyar művészetnek szenteli, akkor amellett, hogy áldoz a magyar kultúra oltárán rövid idő alatt lakását olyan muzeummá avatja, melyben lelke nemcsak a hazafiságának szemrehányást nem tesz és (ebben igazat adok a németnek) hogy a „Schmücke dein Heim“ elvének propagálása mellett lelke is a szép kultúrával harmoniában a szép ápolásban munkálkodva szolgálja hazája legnemesebb, legmagasztosabb ügyét!

En jól tudom, hogy mikor ezzel a kérelemmel fordulok Nagybecskerek város műértő és műpártoló közönségéhez, csaknem fölőslges munkát cselekszem, mert

A „TORONTÁL“ tárcája.

A „Magyar Remekírók“ új sorozata.

Alig két esztendeje, hogy a Franklin-Társulat megindította a Magyar Remekírók nagyszabású gyűjteményét s íme a napokban már az ötödik sorozat jelent meg, a megjelent 20 kötet után újabb öt kötet vonult be a magyar családok hajlékába, hirdetve a magyar irodalom halhatatlanságát s dicsőséget szerezve egrészt a magyar könyvkiadó vállalkozásnak, amely ily óriási terv megvalósítását sikerrel vállalta, másrészt a magyar nemzeti műveltség önértetének erejét bizonyítva, amely szeretettel és lelkesedéssel támogatta a kiadót uttörő, korszakos vállalkozásában.

Az új sorozatnak talán legértékesebb kötet az, amely Pázmány Péter válogatott munkáit illeszti be a Magyar Remekírók közé. A művelt nemzetek jogosult büszk séggel tekintenek azokra a régi írókra, akiknek munkái a nyelv fejlettsége, az írás ereje és a tartalom jelentősége által azzal a kiváltságos tulajdonsággal ékeskednek, hogy a századok lefolyása után is élvezetet és tanulságot nyújtó olvasmány gyanánt szolgálni

képesek, minél fogva nem az irodalom történeti ereklyéik közé sorolandók, hanem a jövő nemzedékek javára is kamatozó szellemi kincsek értékét foglalják magukban.

A XVI. században, a művelt nyugati nemzetek nyelvvel egyidőben, a magyar nyelv is magas irodalmi színvonalra emelkedett. A költészet mezején Balassa Bálint olyan műveket alkotott, amelyek a következő két században közösen forogtak és sok kiadást értek. A magyar prózát pedig, mely a felekezeti tusak kohójában tisztult meg és erősödött, a XVII. század első éveitől kezdve, majdnem négy évtizedre terjedő irodalmi pályáján utól nem ért tökélytel kezelte Pázmány Péter.

Rendteleg irodalmi munkásságot fejtett ki a magyar prózának ez az első nagy mestere, de munkái drága kiadásokban el voltak temetve s a Magyar Remekírók most megjelenő új kötetének jutott a dicsőség, hogy a Pázmány munkáinak kincses bányából kiássza a legértékesebbet és művelődésünknek újra hatékony tényezőjévé tegye. A leghivatottabb tudós írónk, Fraknói Vilmos, rendezte sajtó alá Pázmány munkáiból ezt a 22 ives vaskos kötetet mai helyesirással. Két ives gyönyörű bevezetéssel kezdődik a kötet, amely Pázmány életének, politikai, egyházi és írói

pályájának jellemzése közben klasszikus korpét is megfesti az akkori magyar társadalmi közviszonyoknak is. A bevezetés Pázmány magyar munkáinak teljes bibliográfiájával végződik.

A kötet tartalma két részre oszlik. Az első rész a hitvitázó munkák tömegéből válogat, a második rész a prédikátor és a politikust mutatja be. Amulva olvassuk azt a csodaszép magyar nyelvet, amelyen Pázmány Péter háromszáz évvel ezelőtt irt s gyönyörködve tanulunk tőle. De talán legmeglepőbb az a nagyszabású politikai egyéniség, amely Pázmány Péternek, I. Rákoczi György erdélyi fejedelemhez irt 49 leveléből bontakozik ki előttünk. A harminc éves háboru eseményei arra készítették Erdély fejedelmét is, hogy fegyvert ragadjanak s a katolikus Pázmány teljesen tisztában volt azzal, mily szüksége van Magyarországnak önállóságának a protestáns Erdély függetlenségére. Azt a mélységet, amely közte és az erdélyi fejedelmek közt vallási téren volt, áthidalta a haza- és fajszeretet lángoló érzése, amely Pázmány lelkét hovitette és Pázmány vállalkozott az udvar és a fejedelmek között a közbenjáró szerepére.

Egy darab magyar történet az a 49 levél, amelyet Pázmány Rákóczihoz irt.

Igen értékes kötet az új sorozatnak a

Sirolin

A legkiválóbb tanárok és orvosoktól mint hatható szer:

hurutos bajainál, úgyint idült bronchitis, számarhurut

és különösen lábbadozóknál influenza után ajánlatk. — Emeli az ótvágyat és a testsúlyt, eltávolítja a köhögést

és a köpetet és megszünteti az éjjeli izzadást. — Kellemes szaga és jó ize miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban üvegenként 4.— koronáért kapható. — Figyeljünk, hogy minden üveg alatti óeggel legyen ellátva:

F. Hoffmann-La Roche & Co. vegyészeti gyár Basel (Svájc).

rövid itt tartózkodásunk ideje alatt is meggyőződünk ennek a szép város lelkes közönségének magas izléséről és intencióiról. De bocsássanak meg: a hazafias aggodalom sohasem tulságos! Azért a vendégszerető, szíves fogadtatásért, melylyel ügyünket felkarolták és bennünket fogadtak, meghajtom Nagybecskerek városa és annak műpártoló, lelkes közönsége előtt a Nemzeti Szalon trikolorját!

Déry Béla.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 1/2 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/2 órától 1/2 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délig gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad.

— **Személyi hír.** Dr. Dellimanics Lajos főispán tegnap este visszaérkezett Nagybecskerekre.

— **Uj anyakönyvvezetők.** A belügyminisztérium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök Torontálmegyéiben az orlováti anyakönyvi kerületbe Popovics György jegyzőt, a szerbaradáciba pedig Marjánov Szvetozár jegyzőt anyakönyvvezetőkke, továbbá a szerb-eleméribé Muszár János segédjegyzőt, az orlovátiába pedig Radivojevics Dusan segédjegyzőt anyakönyvvezető helyettesekké nevezte ki és őket a házassági anyakönyv vezetésével és a házasságkötésnél való közreműködéssel is megbízta.

— **Ügyészségi megbízott.** A m. kir. igazságügyminiszter Juricskay Aurél alibunári kir. járásbírói aljegyzőt az alibunári járásbírói mellett alkalmazott ügyészségi megbízottnak állandó helyettesül rendelte ki.

— **Szemle a honvédeknel.** Petőc János ezredes, az 5-ik honvédfalgevezred parancsnoka, tegnap délután Szegedről Nagybecskerekre érkezett s itt ma délelőtt szemlét tartott az ujoncok felett. Az ezredes több napot tölt Nagybecskerekben.

— **A Dmke köréből.** Mint Szegedről írják, a Dmke legfontosabb szerve, a közművelődési osztály a napokban alakult meg s az osztály tagjainak a következőket választották meg: dr. Szentkláray Jenő temesvári kanonok, a magyar tud. akadémia tagja, Csajthay Ferenc a „Budapesti Hírlap” felelős szerkesztője, dr. Gaál Endre Szeged város kulturatanácsosa, Tömörkény István író, Szabolcska Mihály költő, dr. Brájjer Lajos és Gózsdu Elek író.

— **Továbbképző-tanfolyam.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter az 1904. évi július hó 11-től kezdődőleg három heti továbbképző-tanfolyamot rendez Baján, Budapesten, Déván, Máramaroszigeten, Modorban, Pápán, Kolozsvárott és Szabadkán az elemi iskolai tanítók és

tanítónők számára, amelynek mindegyik tanfolyamára 50-50 bármily jellegű iskolánál működő tanító és tanítónő vétetik fel, akik közül 30-30 ingyenes ellátásban és lakásban részesül, a többi pedig 20 korona díj mellett nyerhet az intézetben teljes ellátást és lakást. A bélyegmentes kérvények június hó 5-éig a kir. tanfelügyelőséghez terjesztendők be annak megjelölésével, hogy a tanító melyik tanfolyamon óhajt résztvenni.

— **Az Omke közgyűlése.** Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesület a pünkösdi ünnepeken tartja közgyűlését Budapesten. A közgyűlésen az Omke nagybecskereki fiókját Steinitzer Géza, Franz József László, Löw Kálmán és Deutsch Jakab képviselik.

— **A nagybecskereki Szabad-Lyceum Török-Becsén.** A nagybecskereki Szabad-Lyceum tegnap a Kiss Ernő-szobor alapja javára kitűnően sikerült felolvasó-estélyt rendezett Török-Becsén az ottani kaszinóban. A felolvasást Hegedűs János anyakönyvi felügyelő, a lyceum vezetőségének tagja tartotta élénk tetszés mellett. Nagy hatást keltett az estélyen még Luxader Bözsike szép hazafias szavalata. Az estélyen, amely táncokkal végződött, megjelent Török-Becsé egész intelligenciája s nagyban emelte az estély erkölcsi sikerét a törökbecsei derék hazafias szerbek jelenléte. Ki kell itt emelnünk, hogy az estély sikeréért az érdem oroslánrésze Rankovics Istvánt, az egész Torontálban mindenkitől becsült és szeretett „Stevo”-bácsit illeti.

— **Halálozás.** Mint Budapestről jelentik, tegnap halt meg Budapesten vizsáki Patyánszky Gyula, nyug. tengerészkapitány, életének 69 évében. Halála több torontálmegyei családokat, nevezetesen a Rónay és Bottka családokat ejti gyászba. A megboldogultat tegnap temették el Temesvárott.

Versceről vesszük a hírt, hogy Feigl Zsigmond ott e hó 13-án meghalt. Az elhunyt, a kit Nagybecskerekben is jól ismertek, népszerű ember volt a delvidéken. A megboldogult ugyanis annak idején a „Temesvár” nevű személyszállító gőzös kapitánya volt, mely Temesvár és Nagybecskerek között közlekedett, később gondnok lett Herkulesfürdőn. Midőn Porcia gróf, kinek bizalmát ez állásban kiérdemelte, a „Spital am Berg” nevű birtok tulajdonába jutott és hercegi címet nyert, első dolga volt, hogy Feiglit jószágigazgatójává nevezze ki, de pártfogója elhalálása következtében megvált ezen állásától és nyugalmába vonult. Elhunytát özvegyén kívül, fia, Feigl Ede dettai gyógyszerész, leánya Emilia Okolicsányi Ede őrnagy es. és kir. kamarás neje, valamint nagykiterjedésű rokonság gyászolja. Az elhunytat Versecen temették nagy részvét mellett.

— **Ismerkedő estély.** A Nemzeti Szalon holnapi megnyitása alkalmából szombaton este a kaszinó kertjében, esetleg étkező termében ismerkedő estély lesz, melyre a rendező-bizottság ez uton hívja meg Nagybecskerek művelt társa-

dalmát. A férfiak ezuttal lemondtak a többé-kevésbbé önzőnek mondható banket-eszméről és megállapodtak a fent említett kedélyes estélyben, melyen mindenki a saját tetszése szerint költ-heti el a vacsoráját. Vacsora után tánc következik.

— **A kereskedő ifjak majálisa.** A nagybecskereki kereskedő ifjak egylete e hó 23-án, pünkösdi hétfőjén, a kincstári erdőben majális rendez. A rendező-bizottság, melynek élén Mayer Aurél bankigazgató, az egylet elnöke áll, gazdag programot készített, úgy, hogy a majális pompásnak ígérkezik. A rendezőség gondoskodott jó cigányról és vendéglőről. A majális kezdete délután 4 órakor, a belépő-díj személyenként 1 korona.

— **Táncestély.** A nagybecskereki könyvnyomdászok május hó 23-án az Ellmer-féle vendéglő nagytermében jótékony célú zártkörű táncosorozatot rendeznek. Belépő-díj személyenként 60 fillér. Kezdeté este 8 órakor.

— **Aranyeső.** Csak szürke felhőgomolyból apró vízecseppek indultak meg s barna sár támadt nyomukon, de az ég könye most aranyeső s a barna sárból az élet ereje kél ki. Az éjszaka megindult az eső s a hosszú szárazság után fonnyadtan nyomorgó vetések mohón szittk magukba a mennyei nedvet s a gazdak kétségbeesett arca kiderült. Az égi öntözés nem tulságos, de a kis eső minden cseppje is aranyt ér, mert megtörte a szárazság pusztító munkáját. A fulasztó levegő lehült, frissítő, üde szellő lengedez s a vetéseken, fákon, bokrokon drága harmatcseppek csillognak s harmatcseppek, a hála könye, a gazdak szemében az Ur iránt, aki mégis csak kegyelmes irántunk.

— **Kérelem.** A Kiss Ernő szobor-bizottsága felkéri mindazon nagybecskereki és torontálmegyei nőket és urakat, akik gyűjtő-ívet kaptak, hogy ezeket, ha bár a gyűjtőívre egy fillér sem folyt is be, sürgősen beküldeni sziveskedjenek. Kéri azonkívül a bizottság a megyei lapokat, hogy e kérelmet közölni sziveskedjenek.

— **Ünnepi különvonat Melencére.** A nagybecskereki közönség kiránduló helye, Melence, melynek gyógyerejű fürdője messze ismeretes, az idén kényelmes vasuti összeköttetéshez jut vasár- és ünnepnapokon. Bobek György nagybecskereki jéhirű vendéglős ugyanis, aki most átvette a melencei fürdő-vendéglős ellátását, különvonatot kért az üzlethelyzetétől s az üzletvezetés meg is adta a vonatot olyan feltétellel, hogy a vonatot mindig külön kell kérelmeznie. Az első különvonat pünkösdi másodnapján megy ki Melencére délután 3 órakor s onnan este 9 órakor indul vissza, úgy, hogy 1/10 órakor Beeskerekben van. Az utiköltség a rendes. A különvonatot a vendéglős persze csak szép időre kérelmezi s erről mindig falragaszokon értesíti a közönséget. A melencei vasuti állomástól Bobek omnibuszokat járát, melyeken 15 krajcárért lehet a fürdőhöz eljutni.

— **Az országos vásár.** A tegnap megkezdett országos vásárt ma folytatták s a mai napon kezdetét vette a lóvásár. A szarvasmarha és sertés felhajtás ma nagyon csekély volt, de annál nagyobb volt a lovak száma, amit bizonyít az, hogy délig mintegy 3640 darab lovat hajtottak a vásárra. Ami a lovak árát illeti, az nagyon változó. Az első minőségű lovak ára 600-700 korona között váltakozik, a másodminőségűeké 400-500 korona. A közönséges ígásvolat ára 200-300 korona. A lóvásárt holnap folytatják.

— **Feltételes mozgalló.** Mint a Máv. igazgatósága közli, folyó évi május hó 18-tól kezdve a Budapest-keleti pályaudvarról reggel 7 óra 25 perckor, illetve Debrecenből délután 12 óra 27 perckor induló gyorsvonat Nyirábrány állomáson délután 12 óra 58 perckor, az ellenkező irányban a Debrecenbe d. u. 3 óra 55 perckor, illetve Budapest-keleti pályaudvarra este 9 óra 35 perckor érkező gyorsvonat ugyancsak Nyirábrány állomáson d. u. 3 óra 24 perckor, utasok fel vagy leszállása céljából feltételesen meg fog állíttatni.

Irodalom és művészet.

* **A Művészeti kiállítás megnyitása.** A Nemzeti Szalon nagy képzőművészeti tárlatában a mai napot a diszitők és kárpitosok munkája foglalta le. Az óriási paravánokból alkotott fülkékben pompás délszaki növényeket helyeztek el és ép így diszitették föl a polgári és kereskedelmi iskola lépcsőházát is, mely az első emeleten lévő kiállítási helyiségekbe vezet. A katalógus szerint 260 kép és szobor van elhelyezve a műtárlaton, melyek nagyobbik része a festészet keretébe tartozik, de vannak igen sikerült szobrászati alkotások is, többnyire a kisplasztika köréből. A

Bajza kötet is: Bajza József válogatott munkái. Bajzának három évtizedre terjedő irodalmi munkássága (1822-1851.) ujkori történetünk legnevezetesebb időszakára, politikai, társadalmi és irodalmi ujjászületésünk korára esik, melynek előkészítésében, bomlasztó és átalakító küzdelmeiken neki is tevékeny része volt. Badics Ferenc bevezető esszéje gyönyörűen jellemzi azt a kort, amelyben az új Magyarország egyik legéremesebb bajnokának harcok egyénisége a vezetőik sorában leléte áldásos életét. Az első kötet felét Bajza költeményei foglalják le, öt csoportra osztva: Ifjúkor, Szerelem, Haza, Élet, Emlékezés, Balladák és Idegen költőkből. A kötet második felében a válogatott prózai munkák foglalnak helyet, bemutatva Bajzának sokoldalú egyéniségét, választékos izléssel adva mindazt, ami a kritikusra, történészre, irodalomtörténészre és esztétikusra jellemző s e mellett maradandó becű is. E rész tartalmából kiemeljük a következőket: Az epigramma teóriája; Vezér szó a Kritikai Lapokhoz; A regényköltészetéről; Nemzetiség és nyelv; gróf Koháry István; A Telekies tudományos hatása.

Az új sorozat további két kötete Arany János és Vörösmarty Mihály munkáinak kiadását folytatja. Az előbbi, amelyet Riedl Frigyes rendezett sajtó alá, Arany munkáinak harmadik kötete s 27 ivnyi vaskos kötetben a Toldi trilogiát tartalmazza.

A Vörösmarty kötet, amelyet Gyulai Pál rendezett sajtó alá, Vörösmarty munkáinak ötödik kötete. Tartalma: a drámai költemények folytatása (Kincskeresők és Cillei és Hunyadiak), Beszélyek és regék és Pályalombok.

Az új sorozat ötödik kötete Szigligeti Ede munkáinak második kötete, amely a vigjátékíró Szigligetit mutatja be fejlődése minden fokán.

A termékeny író vigjátékainak sorából négyet közül a kötet. Ezek: Rózsa, amely 1840-ban akadémiai jutalmat nyert, Liliomfi, amelyet 1849-ben adtak először, a Házassági három parancs, 1850-ben készült és A nőuralom, amely 1862-ben Teleki-díjat nyert.

Ezt a kötetet Bayer József rendezte sajtó alá, bevezetéstől nagyértékű tanulmányt irván Szigligeti vigjátékairól. E bevezetés, amely kritikus szemmel taglalja Szigligeti darabjait, dőhőjében egész új elméletet adja az igazi vigjátéknak s nagyhangú frázisok helyett az igazság meggyőző egyszerűségével jelöli ki Szigligeti helyét irodalmunk és nemzeti művelődésünk történetében. A bevezetés vége Szigligeti drámáiról pályájának adatszertű illusztrálása. Az a 109 eredeti dráma, vigjáték, bohózat és népszínmű és az a 20 dráma fordítás, amelyet Bayer felsorol, a legékesebben beszél arról, mit jelent ránk nézve Szigligeti negyven éves pályafutása.

Ime, ezzel az öt kötettel gyarapítja az új sorozat a Magyar Remekírókat, az 55 kötetből az eredeti programhoz hűen a magyar irodalom kincsesházából a legkülönbözőbb korok kincseit ragadva ki és sorozva egymás mellé a sorozat keretén belül. Az öt új kötet a maga helyére beleillik a teljes gyűjteménybe, amely időrendben foglalja majd egybe remekíróinkat. A Pázmány kötet a 12. dk, a Vörösmarty a 26., a Bajza a 28., az Arany a 43. és a Szigligeti kötet a 48. kötet lesz a gyűjteményben.

Az új sorozat kiállítása mindenben a régi. Csupa díszszel eszesített kötet, amelyeknek szépségével csak szoliditásuk versenyezhet. Az 55 kötetes gyűjteménynek ára 220 korona s az egész gyűjtemény csekély havi 3 koronás részletfizetésre is megrendelhető.

képek közö
olajfestméc
színes meg
művészünk
A tárlaton
a legjobb
sora a köv
Balló Ede
Bakos Tibor
Béla, Edu
Arthur, He
Jászay Józ
Katona Na
Lámné Hill
Markó Er
Németh La
Nádlér R
Poll Hugó
Fülöp, Sz
Zsófia, T
János, Vaj
József, Zád
A k
szerint szo
Delliman
dr. Paese
Közművel
vészeket és
kára közö
szek közü
érkezett vá
vonattal és
megnyitása

T
Az

Budap
eredeti tá
hírek szer
folynak.

Budap
eredeti tá
mege erősít
Niucsvang

A ke
Dezső eln
Az el
a királyná
feliratát E
sáért, a r

Napir
ügyi költs
egyben hi
megfenyeg
az ország

Tisz
feleli Rák
arról, hog
közvélemé
ban. Törö
fenntartan
bennünke

Ezutá
szavazzák
javaslatot

Az új
kultuszmi
nek a kom
Tallián
pedig Sze

Budap
eredeti tá
leánya, M
tegnap de

Az ang
Budap
eredeti tá
párisi kö
hírel kap
Kielben tá
írja, hogy

képek között tulnyomó contingenst képeznek az olajfestmények, de van igen sok akvarel, pasztel és színes meg egyszerű ceruzaraj is, míg néhány ismert művésznünk a grafikában produkál jelentős dolgokat. A tárlaton a magyar festő- és szobrászművészet a legjobb nevekkkel van képviselve s azok rövid sora a következő: Agyházy Gyula, Baditz Ottó, Balló Ede, Bruck Miksa és Lajos, Boemm Ritta, Bakos Tibor, Roth Menyhért, Dörre Tivadar, Déry Béla, Edvi Illés Aladár, Faragó Géza, Halmi Arthur, Homicskó Athanasz, Jendrassik Jenő, Jászay József, Kézdi Kovács László, Kann Gyula, Katona Nándor, Keményfi Jenő, Kimnach László, Lámné Hilberth Irén, Márk Lajos, Munkácsy Mihály, Markó Ernő, Molnár János, Neogrady Antal, Németh Lajos, Nagy Zsigmond, Vilmos és Lázár, Nádler Róbert, Olgay Viktor, Pörge Gergely, Poll Hugó, Rubovics Márk, Radnai Béla, Szenes Fülöp, Szlányi Lajos, Streitman Antal, Strobl Zsófia, Tölgyessy Arthur, Tóles Ede, Vaszary János, Vajda Zsigmond, Wolff Károly, Várkonyi József, Zádor István, Zemlényi Tivadar stb.

A kiállítást a már ismertetett program szerint szombaton déli 12 órakor nyitja meg dr. Dellimanics Lajos főispán, mely alkalommal dr. Pacséri Károly, a Torontálmegyei Magyar Közművelődési Egylet igazgatója üdvözlő a művészeket és Déry Béla a Nemzeti Szalon titkára köszöni meg a fogadtatást. A kiállító művészek közül ma reggel Markó Ernő már megérkezett városunkba, míg a többiek a ma esti vonattal és holnap reggel érkeznek a kiállítás megnyitására.

TÁVIRATOK.

Az orosz-japán háború.

Csaták a szárazföldön.

Budapest, május 20. (A „Torontál” eredeti távirata.) Tokióba érkezett magán-hírek szerint Kiucsautól délre erős csaták folynak.

A japánok Niucsvangban.

Budapest, május 20. (A „Torontál” eredeti távirata.) Egybehangzó jelentések megerősítik, hogy a japánok bevonultak Niucsvangba.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése május 20-án.
— Távirati tudósítás. —

Budapest, május 20.

A képviselőház ma délelőtt Perczel Dezső elnöklésével ülést tartott.

Az elnök bejelenti, hogy legutóbb járt a királynál, átadta a képviselőház köszönő feliratát Rákóczi halmvainak hazaszállításáért, a mit a király kegyesen fogadott.

Napirend előtt Rátkay László a hadügyi költség emelkedése miatt szólal fel s egyben hibáztatja, hogy a külügyminiszter megfenyegette Törökországot, a mely iránt az ország szimpátiát érez.

Tisza István gróf miniszterelnök azt feleli Rátkaynak, hogy meg van győződve arról, hogy sikerülni fog megnyugtani a közvéleményt a hadügyi költségek dolgában. Törökországban a státuskvót akarják fenntartani s az igaz barátság készlet bennünket az energiára. (Helyeslés jobbról.)

Ezután harmadszori olvasásban megszavazzák a beruházásról szóló törvényjavaslatot.

Az ülés végén Berzeviczy Albert kultuszminiszter válaszol Buzáth Ferencnek a kongrua-ügyben tett interpellációjára, Tallian Béla földművelésügyi miniszter pedig Szederkényinek egy interpellációjára.

Az udvar köréből.

Budapest, május 20. (A „Torontál” eredeti távirata.) Izabella főhercegnő és leánya, Mária Henriette főhercegnő tegnap délután elutazott Budapestről.

Az angol király és a német császár.

Budapest, május 20. (A „Torontál” eredeti távirata.) Berlinből jelentik: Egy párisi könyvkiadó azzal a hírrel kapcsolatban, hogy Edvárd király Kielben találkozik a német császárral, azt írja, hogy az angol király szándékosan

kerüli Berlint. Ugyanis még mindig nem tudta elfejteni azokat a heves támadásokat, a melyekkel egyes ottani lapok illették. Erre vonatkozólag a National-Zeitung egy nyilván sugalmazott közleményben megjegyzi, hogy Edvárd király már áprilisban akart látogatást tenni Berlinben és csak azért nem valósította meg szándékát, mert Vilmos császár akkortájt már középtengeri útjára készült.

Az országos gazdaszövetség új elnöke.

Budapest, május 20. (A „Torontál” eredeti távirata.) Az országos gazdaszövetség ma közgyűlést tartott, amelyen Károlyi Sándor gróf lemondott a szövetség elnökségéről s helyébe Darányi Ignác volt földművelésügyi minisztert választották meg.

Az eső.

Budapest, május 20. (A „Torontál” eredeti távirata.) Az országos meteorológiai intézethez érkezett jelentések szerint Európa nagy részében esős az időjárás. Németországból erős szeleket és erős zivatarokat is jelentettek. Az eső a Dunántul kivételével, ahol egyes helyeken zivatarokkal nagyobb záporosok jártak, többnyire kis mennyiségben esett és kiterjedt a nyugati részekben kívül a Felföldre és szórányosan a keleti részekre is. Szombathelyen, Herényben és Keszthelyen jégeső volt.

III3 kivándorló.

Budapest, május 20. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Fiuméből jelentik, a „Slavonia” gőzösön tegnap délután 1113 magyar kivándorló utazott el az újvilágba jobb szerencsét és könnyebb boldogulást keresni. A hajó útjában Palermot is érinti, ahol több száz olasz kivándorlót vesz föl. New-Yorkba június 2-án kell megérkeznie.

Határidő-üzlet.

Budapest, május 20. (A nagybecskereki Lloyd-társulat táv.) A mai tőzsdén az árak kisebb-nagyobb mértékben emelkedtek. Déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (májusra 1904.)	— — — —
Buza (októberre 1904.)	8.55 — —
Tengeri (májusra 1904.)	5.24 — —
Zab (májusra)	5.63 — —
Zab (októberre)	— — — —
Rozs (májusra)	6.74 — —
Rozs (októberre)	— — — —

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről.

Érvényes 1904. május hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra

Temesvár, Versecz, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 33 p.
Pancsováról: délután 5 óra 55 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 22 p.; délután 4 óra 35 p.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 53 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:

Zombolyáról, Verseczről, Alibunáról és Temesvárról: este 7 óra 15 p.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 23 p.
Pancsováról: reggel 7 óra 23 p.
Zombolyáról: (keskenyvágányú vonal) reggel 8 óra 23 p.
este 6 óra 55 p.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

Zombolya, Temesvár, Verseczre: délután 4 óra 45 p.
Pancsovára: délelőtt 8 óra 23 p.; délután 6 óra 20 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 11 óra 12 p.; este 6 óra 43 p.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:

Temesvár, Versecz, Antalálva—Pancsova és Alibunára: reggel 3 óra 33 p.
Zombolyára: (keskenyvágányú vonal) reggel 3 óra 58 p.; délután 5 óra 10 p.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délelőtt 11 óra 33 p.

Közgazdaság.

Ingatlanok forgalma.

Nagybecskerek város területén 1904. évi május hó 13-tól 1904. évi május hó 19-ig terjedő időszakban a következő ingatlanváltások történtek:

Tolveth szül. Streber Mária tulajdonát képező 2 hold 71 négyszögöl szántót megvette Vukov Márko 1799 koronáért.

Martinov Luka és Misa tulajdonát képező 1200 négyszögöl pótszántót megvette Steyer Fülöp és Mária 400 koronáért.

Piaci árak.

Hivatalosan feljegyeztek a Nagybecskereken, 1904. évi május hó 20-án megtartott országos vásár alkalmával:

Buza	50 kilogramm	7.40 korona
kétszeres		6.80
rozs		5.50
árpa		5.—
zab		6.—
kukorica		4.50
		5.20
repce		10.—
széna I.		3.—
II.		2.50
szalma I.		1.50
II.		1.—
burgonya 50		1.75
marhahús I. 1 kilogr.		1.20
II.		1.05
borjú hús		1.40
disznó hús		1.40
juh hús		1.20
zsir		1.90

3303. tlkv. sz. 1904.

405-11

Árverési hirdetés.

A törökbecsei kir. járásbíró, mint tlkvi hatóság közhírré teszi, hogy a m. kir. államkincstár végrehajtónak Tedin Alexa karlovai lakos végrehajtást szenvedő elleni 583 kor. 35 fillér s jár. iránti végrehajtási ügyében a területén levő Karlova község határában fekvő végrehajtáson kívül álló társtulajdonos Tedin Kumria jutalékai is következő ingatlanok:

Egyben az árverés Eremitis Pál 150 frt., C. 8. sorsz. alatti, Eremitis Pál 50 frt. tőke s jár. C. 9. sorsz. alatti és Oberling Kristófnak C. 13. sorsz. alatt 66 frt. tőke s jár. erejéig bekebelezett kivétel behajtása iránt is a karlovai 714 sz. tjkben A. I. 1. sor. 291/a hrsz. 695. ö. i. sz. 200 □-öl területű ház és udvarból álló ingatlan 800 korona kikiáltási árrban 1904. évi július hó 2-ik napján d. e. 9 órakor Karlova községében árverés alá fognak adni és a kikiáltási áron alul is el fognak bocsájtani, megjegyeztetvén, hogy az árverés napjától fogva az überlandialis (maradvány) földek után lejárandó váltás-gartozás a vevőt fogja terhelni.

Venni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t. c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. november hó 1-én kelt 3333. sz. igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában jelölt és óvadékképesnek nyilvánított értékpapirban kiküldött kezéhez letenni, vagy neki a bíróságnál előlegesen elhelyezett bánatpénzről kiállított elismervényt átszolgáltatni.

Vevő köteles a vételért 3 egyenlő részletben és pedig az elsőt az árverés jogerőre emelkedése után 15 nap, a másodikat 30 nap, az utolsót 45 nap alatt, mindig az árverés napjától számítandó 5%-os kamattal együtt a törökbecsei kir. adóhivatal mint letéti pénztárnál szabályszerű letéti kérvény kapcsán lefizetni s a vételár után járó kincstári illetéket viselni.

A bánatpénz az utolsó részletben fog beszámíthatni.

Az árverési feltételek többi pontjai a hivatalos órák alatt a kir. járásbírótlkvi irattárban és Karlova község előjáróságánál megtekinthetők.

Kelt Törökbecsén, a kir. bíróság mint tlkvi hatóságnál 1904. évi április hó 28-án.

K o p a s z,
kir. járásbíró.

1904. Tavasz és nyári idény.

Valódi brünni szövetek

Egy vég, 3.10 m. hosszú, teljes } jó	7, 8, 10 korona
férfi öltönyt (kabátot, nadrágot) } jobb	12, 14 „
és mellényt kiadó valódi } finom	16, 18 „
gyapjú szövét } legfinomabb	21 „

Egy szalonruhára való vég szövétet 20 koronáért, ugyanint felöltő szövetekeket, selyem kamagarnokat stb. gyári áron szállít az általános ismert és jó hírnevű

Siegel-Imhof-féle posztógyári raktár

Brünnben.

Minták ingyen és bérmentve. — Mintaszéri szállítás biztosított.

Jelentékeny ama előny, melyet magánfelek fenti raktárnak direkte feladott megrendeléseknél élveznek.

(314—3019)

ROZSNYÓI vasas gyógyfürdő és hidegvizgyógyintézet

=ROZSNYÓN,=
(Gömör megye.)

Vasas hidegviz-gyógyfürdő, klimatikus gyógyhely.
Fekszik 400 méternyire a tenger színe fölött; a szelek ellen teljesen védett, kies fekvésű csucsmi völgyben, az 1290 méter magas Pozsáló v. Ökörhegy alján, a várostól 20 percnnyire. — Pormentes levegő, gondozott utányok, villamos világítás, feltűnően olcsó árak; vasut-, posta- és távirda-állomás; a várossal telefon-összeköttetés.

Elő- és utóidényben ≡ 30% engedmény. ≡

Nagy kiránduló helyek: Dobsinai jégbarlang, Aggteleki csepkőbarlang, Szádellősvölgy, Krasznahorkai vár, stb.
Prospektussal és felvilágosítással készséggel szolgál

Dr. Hajcsi Sándor

fürdő-orvos.

399-7.1

Feymann László

fürdőigazgató.

A fürdőigazgatóság:

Kövérseget

gyorsan távolít el a THIELE-féle soványító thea. (Ártalmatlanságot kereskedve.) Csomagja K. 1.75, 4 csomagnál franco (utánvét mellett.)
THIELE LUDWIG, Mannheim.
(Szétküldést osztrák gyógyszerárak teljesítik.) 378-63

Csene Járás főszolgabírájától.

1506. szám. 1904.

406-32

Hirdetmény.

A csenei járási uti bizottság 1903 évi február hó 21-én hozott határozatában kimondotta, hogy a kiépítetlen Tamásfalva-öregfalvai járási közút 0-8 kilométer összesen 6 kilométert kitevő utszakaszát lukaréci bazalt vagy borossebesi trachit törtkövel kiépített, az építési és hengerelési előirányzott összeg 63.732 koronát tesz ki.

Az ajánlat külön a lukaréci bazalt és külön a borossebesi trachitra adandó be.

A fent említett munkálat foganatosítása céljából 1904. évi június hó 1-ső napján d. e. 10 órakor a csenei főszolgabíró hivatalos helyiségében zárt ajánlati versenytárgyalás tartatik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a vonatkozó zárt ajánlataikat a kitűzött nap 10 órájáig alulírott uti bizottsági elnöknel annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

Az ajánlathoz az általános feltételekben előírt, az engedélyezett költségösszeg 5%-ának megfelelő bantpénz csatolandó.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a hivatalos órákban a járási főszolgabírói hivatalnál megtekinthetők.

Csene, 1904. évi május hó 17-én.

Uzbasich Gáspár

főszolgabíró,
uti bizottsági elnök.

Allibunári főszolgabírótól.

1507/1904.

403-32

Pályázati hirdetmény.

Az alibunári járásban lévő **ferdinándfalvai jegyzői állás** nyugdíjazás folytán üresedésbe jutván, ezen állásra pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy pályázati kérvényüket hozzám f. évi május hó 31-ig nyújtsák be.

A jegyzői állással következő javadalmazás van összekötve:

1200 korona fizetés,

120 kor. anyakönyvvezetői tisztelet-díj,

3 öl kemény tűzifa,

4 szobából és mellékhelyiségekből álló természetbeni szabad lakás,

800 □-ölnyi házhely és kert haszonélvezete.

Szabályrendeletileg megállapított díjak a magánmunkálatok után.

Alibunár, 1904. május 13.

Radonits,
főszolgabíró.

2148/1904. szám.

397-2.2

Pályázati hirdetmény.

Torontálvármegye bánlakai járásába tartozó **Dolác** községben elhalálozás folytán megüresedett **községi jegyzői állásra** kiírt volt pályázat a kellő eredménytel nem járván, annak választás utján leendő betöltésére újabb pályázatot hirdetek.

Ezen állás javadalmazása a következő:

1. Törzsfizetés 1279 korona 26 fillér;

2. Utálatány 72 korona;

3. Közbirtokeossági ügy kezeléseért 160 korona;

4. 1200 □-öl pótkert s szükséges felszántás, melynek adóját a község fizeti;

5. 4 drb szarvasmarha, 4 drb sertés szabad legeltetése;

6. Dolácson, a székhelyen 155. házszám alatt levő 4 szobából és a kellő mellékhelyiségekből álló szabad lakás;

7. Anyakönyvvezetővé leendő kinevezetése esetén 120 korona tiszteletdíj;

8. A teljesíthető magánmunkálatokért szabályrendeletileg megállapított díjak szedése.

Felhívom mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. t. c. 6. §-a, illetve az 1900. évi XX. t. c. 3. §-ában előírt minősítésüket, életkorukat és eddigi működésüket igazoló okmányaikkal fölszerelt kérvényüket f. évi június hó 15-ik napjának déli 12 óráig hozzám annál is inkább nyújtsák be, mert a későbbben beérkezettek figyelembe venni nem fogom.

A választást Dolác község képviselőtestülete által elnökletem alatt Dolác község házában f. évi június hó 20-án d. e. 9 órakor fogom megtartani.

Bánlakon, 1904. május hó 13-án.

Dr. Kropf,

tb. főszolgabíró.

Van szerencsém Nagybecskerek és vidéke n. é. közönségének tudására adni, hogy

pünkösds-vasárnapján

Torontálmegye általános elismert legszebb mulatóhelyét, a **bégaszentgyörgyi parkot** megnyitom.

13 évi vendéglői működésem Temesváron, Búziáson és Bégaszentgyörgyön elég biztosítékot nyújt arra, hogy mint eddig, ezután is megnyerjem a n. é. közönség bizalmát és jóindulatát.

Olcsó és izletes konyha, polgári árak mellett.

Csak kőbányai sör, fehértemplomi és magyarádi borok kimérése.

A vendéglő mindennap reggeli 5 órától kezdve nyitva van.

Vasár- és ünnepnapokon d. u. 1/24-7 óráig hangverseny, — este 1/29-12-ig tánc, belépti díj nélkül.

Minél több látogatásért esedezik

kiváló tisztelettel

KRIEGER JÓZSEF

vendéglős,

a nagy vendégfogadó tulajdonosa

BÉGASZENTGYÖRGY.

Van szerencsém a n. é. közönség tudására adni, hogy a **Hunyady-utcában, a Mangold-féle könyvkereskedés** mellett

dohány-, dohányzókéllék-, bélyeg- és férfidivatáru-

••• kereskedést •••

nyitotta m.

Szigoruan szolid kiszolgálás.

Zimmer Károly.

(410-1.1)

Baránda község előjárójától.

148/1904. szám.

409-1.1

Hirdetmény.

Baránda község képviselőtestülete az 1242⁹⁹⁴ hold községi közlegelőből egyesek által elsajátított, mintegy 50-60 holdnyi terület megváltását törvényhatóságilag jóváhagyott 41/kgy. számú határozatával kimondván, eme munkálatot egy szakértő mérnök által óhajtja elkészíttetni, ennél fogva felkéretnek az ezen munkálatot elvállalni szándékozók, hogy ebbeli ajánlataikat folyó évi május hó 30-ig alulírott község előjáróságához nyújtsák be; a szakértő munkadíja a munka befejezte után fizetetik ki.

Feltételek:

A községi legelőből elsajátított területek megállapítása telekkönyvi térmérték alapján kell, hogy történjék, azaz megállapítandó mindazon birtokekrész teknél a többlet, a melyek a közlegelőt határolják, ugyancsak a közlegelőből egyeseknek későbbben kiosztott kerteknél, az eredetileg adományozott térmérték nagyságán felül mutatkozó többlet is kimutatandó.

Mínthogy ezen kertekről sem telekkönyvi térkép, sem egyénekenkénti kimutatás nincsen — a többletek nagyságát közvetlen felmérés alapján kell meghatározni.

Az ajánlatban kitüntetendő egységárban a műszaki munkálaton kívül a szükséges összes fuvar és gyalognapszám is befoglalandó; az elsajátításokat tartalmazó kimutatásban az egyénekenként kivetendő megváltási összeg is kitüntetendő és a telekkönyvi keresztülvezetéshez alkalmas munkálat legkésőbb f. évi október hó 1-ig elkészítendő.

Barándán, 1904. évi május hó 15-én.

Floth Nándor,
jegyző.

Witolics Mihály,
bíró.